

Μεταφυσικαί μελέται.

Ἀρχιδ. Σπ. ΣΓΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ.

ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Β.

Δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ ἔλεγον, ὅτι οὐδόλως ἴσως ἀσχετος πρὸς τὴν ἰσχυροτάτην ταύτην ἐπίθυσίαν τοῦ ἔσαι ζῆν εἶνε καὶ ἡ μέριμνα τοῦ ἀνθρώπου περὶ ὑστεροφημίας, ἢ φροντίς ὅπως ἐπιβιώσῃ αὐτοῦ ἐν τοῖς μεταγενετέροις ἐπὶ τῆς Γῆς τοῦλάχιστον τὸ ὄνομά του. Ἦτις μέριμνα ἀνεξαργήτως τοῦ θεοῦ ἢ ὄχι αὐτῆς καὶ παρὰ τὰς τόσας περιπετείας τῆς ὑστεροφημίας, περὶ ὧν διέλαβέ ποτε ὁ ἀείμνηστος τοῦ ἔθνους ἐπιφανῆς ἱστορικός Κ. Παπαρηγόπουλλος ἐν ἰδίᾳ αὐτοῦ σοφῇ διατριβῇ, ὑπῆρξε/καὶ ἀποτελεῖ ἔτι καὶ νῦν σπουδαιότατον καὶ παρὰ πολλοῖς τὸ κύριον κίνητρον τῶν ἐγερθειῶν των, κηρυχθεῖσα μάλιστα — ἐν παρόδῳ εἰρησθῶ — καὶ παρ' ἀνθρώπων οὐδαμῶς ἀμνησθέντων φιλοσοφικῆς σκέψεως ὡς ἐπιβλημένη.

Ἐἶνε ἀληθές, ὅτι παρὰ τὸν ἐκ τῆς ἀντικειμενικῆς παρατηρήσεως συναγόμενον κανόνα, καθ' ὃν ὁ ἀνθρώπος, ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἦ αὐτῷ πικρὰ ἢ ζωή, προαιρεῖται ταύτην τοῦ θανάτου, ὑπῆρξαν εἰς τὴν μακροαῖωνα τῆς ἀνθρωπότητος βιωτικῆν στάδιοδρομίαν οἱ ποθῆσαντες τὴν ταχυτέραν, ἔκλειψιν των ἀπὸ τοῦ παρόντος κόσμου, οἱ φωνήσαντες «ὦ θάνατε, θάνατε νῦν μ' ἐπίσκεψαι μολὼν» καὶ προαθῆσαντες ἐαυτοὺς εἰς τοῦ ἄδου τὰς ἐρεβώδεις στοάς. Καὶ δὴ οὐχὶ μόνον ἐν σιγμαῖς ψυχικῆς ταραχῆς καὶ ἀναβρασμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν ὥραις ἐσωτερικῆς νηνεμίας, ὅτε πλήρης ἐπεκράτει ἐν αὐτοῖς νηφαλειότης. Πλὴν οὗτοι, ἐλάχιστοι ὄντες ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀπειρομεγέθεις ἀνθρωπίνους μάζας, σταγόνες ἀληθεῖς ἐν τῷ ὠκεανῷ, ἀδυνατοῦσι νὰ συστήσωσιν ἴδιον κανόνα, ἀπλῶς ἀποτελοῦντες τὰς σπανιωτάτας ἐξαιρέσεις τοῦ ἀνωτέρου ἐκτεθέντος. Χαρακτηριστικὸν δὲ τυγχάνει τὸ ὅτι καὶ ἐξ ἐκεῖνων οὔτινες εἶτε καθ' ὑποκειμενικὴν ἀντίληψιν ὑπέβαλον τὸν θάνατον αἰρετώτερον τῆς ζωῆς, εἶτε θεωρίαν ὀλόκληρον διεμόρφωσαν κύρος καθολικὸν θελήσαντες νὰ προσδώσωσιν εἰς ταύτην, ἀβίωτον τὸν βίον ἐκ λόγων πολλαπλῶν διακηρύττουσαν καὶ τὸν θάνατον λυτρώτην ἐξαγγέλλουσαν, λίαν εὐάριθμοι εἶναι οἱ διώξαντες τὴν ταχυτέραν ἔλευσίν του, ἐν ᾧ οἱ πλεῖστοι οὐ μόνον δὲν ἐατολίχισαν τοῖς ὑπ' αὐτῶν διατυπωθεῖσιν ἢ ἀσπαζομένοις δόγμασιν, ἀλλ' ἀντικρως τὸναντιον τοσοῦτον εὐχοντὸ στεργῶς τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ζωὴν καὶ περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο ταύτην, ὥστε καὶ τὰ μᾶλλον ἐξεζητημένα προφυλακτικὰ μέτρα νὰ λαμβάνωσιν, ἵνα τῆς ζωῆς των ἀδιάκοπον τηρηθῇ τὸ νῆμα.

Καὶ ἤδη ὁμιλῆσαντες περὶ τῆς διακαοῦς ἐπίθυσίας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀειζῶταν καὶ περὶ τῆς μὴ ἐξοικειώσεώς του πρὸς τὸ γεγονός τοῦ θανάτου παρὰ τὸ ἀναπότρεπτον τούτου διαλαβόντες, περὶ τῆς φρικῆς ὑφ' ἧς καταλαμβάνεται οὗτος καὶ

τοῦ δέους ὑφ' οὗ κυριεύεται ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τοῦ θανάτου εἰπόντες, ἴδωμεν νῦν ἐν γραμμαῖς γενικαῖς, πρὸς ὁπαδὸς τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Θεοῦ ἀπευθυνόμενοι κατὰ πόσον ἢ ἀνθρωπίνῃ αὐτῇ ψυχικῇ διάθεσις ἀπὸ ἀπόψεως Χριστιανικῆς δικαιοῦται.

Κατηγορητικαί μελέται.

Ἡ ἹΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

(Συγγεία ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Ἀποστόλων δὲν ὑπῆρχον τυπογραφεῖα, τὸ σημερινὸ χαρτὶ καὶ ἐν γένει αἱ τόσαι εὐκολίαι ποῦ ἔχομεν σήμερον. Τότε ὁ κόσμος ἔγραφον τὰ βιβλία των ἐπὶ Περγαμηνῶν ἢτοι δερμάτων ζῶων κατεργαζομένων ἐν τῇ Περγάμῳ τῆς Μ. Ἀσίας, ἢ ἐπὶ Διφθερῶν ἢτοι φλοιῶν δένδρων φρυομένων παρὰ τὸν Νεῖλον ποταμὸν τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τούτων κατεργαζομένων. Φαντάζεσθε δὲ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσταί, πόσον ἀκριβὰ θὰ ἐκόστιζον τὰ βιβλία ἐκεῖνα καὶ πόσον δυσκίνητα καὶ ἀνοικονόμητα θὰ ἦσαν, καὶ πόσα θὰ ἐλάμβανον οἱ ἀντιγράφοι τοιαῦτα βιβλία, καὶ πόσον μακρὸς χρόνος πρὸς τοῦτο θ' ἀπαιτεῖτο. Αἱ νομίζετε ὅτι οἱ Ἀπόστολοι οἱ ζῶντες ἐν μέσῳ διωγμῶν ἀπειρῶν καὶ τρομερῶν θὰ ἐκάθηντο νὰ ἔγραφον ἐν λεπτομερείᾳ πᾶσαν τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν ἐφ' ὅσον δὲν ἐγεννᾶτο ζήτημα πρὸς τοῦτο ἢ θὰ εἶχον διαθέσιμον πρὸς τοῦτο χρόνον καὶ ἐκατομύρια χρημάτων; Ὡστε ἰδοὺ καὶ ἄλλος σοβαρὸς λόγος δι' ὃν οἱ Ἀπόστολοι ἠρκοῦντο εἰς τὴν ἄγραφον ἱερὰν παράδοσιν. Ἐκτὸς τούτων ἡ Γραφή ἀφίνει πολλὰ κενὰ, τὰ ὁποῖα ἀδύνατον νὰ ἐννοηθῶν καὶ ἐξηγηθῶν ἀνευ τοῦ ἀπαραιτήτου ταύτης συμπληρώματος καθ' ἡμᾶς τὸ ὁποῖον καλεῖται Ἱερὰ Παράδοσις. Οἱ Διαμαρτυρόμενοι λέγουσι ὅτι εὐσεβῶς μελετωμένη ἡ Γραφή λυεῖ πᾶσαν ἀπορίαν. Ἀλλὰ τότε πῶς αὐτοὶ δὲν κατέχουν τὴν ἀλήθειαν ἥτις εἶνε βεβαίως μία καὶ ἔχουν ἀποτελέσει μυρίας αἰρέσεις; Βεβαίως ἀφ' οὗ ἀπέρριψαν τὸν χαλινὸν τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ τὸ πάρον τὸν κατήφορον, τὸν ὁποῖον ἐπῆραν. Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι ἀκολουθοῦμεν ἀνθρωπίνους παραδόσεις ἀλλ' αὐτοὶ δὲν κάμνουν κἄτι χειρότερον; Αὐτοὶ δὲν ἀκολουθοῦν τὰς παραδόσεις τοῦ τυχόντος ὅστις ἀποσχίζεται καὶ δημιουργεῖ ἰδίαν ἐκκλησίαν καὶ ἰδίαν ἐρμηνείαν δίδει εἰς τὴν Γραφήν; Ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἀκολουθοῦμεν τὰς Παραδόσεις τῶν Ἀποστόλων, τῶν Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ὁμολογουμένως Ἁγίων, οὔτινες συνεκρότησαν τὰς 7 θεοπνεύστας οἰκουμηνικὰς συνόδους. Ὡστε ποῖοι ἐκ τῶν δύο εἴμεθα ἐν ἀταξίᾳ; Ἡμεῖς ἢ ἐκεῖνοι; Τίνα πίστιν δύναμαι νὰ ἔχω εἰς τὴν ἐρμηνείαν τὴν ὁποῖαν δίδει ὁ τυχὸν ἐπὶ σπουδαιότητων τῆς Γραφῆς ζητημάτων; Δὲν εἶνε ἀνόητον νὰ ὑποστηρίξω ὡς οἱ Διαμαρτυρόμενοι, ὅτι ἕνας ἀνθρώπος τῆς σημερινῆς ἐποχῆς ἀντιλαμβάνεται καλλίτερον τὰ πράγματα τῆς Γραφῆς ἢ

Κοσμολογικαὶ μελέται.

Ο ΘΕΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΡΓΟΙΣ ΑΥΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Ἡ θεολογία τοῦ Ἡλίου.

Διὰ τὰ μεγάλα ταῦτα τοῦ ἡλίου προσόντα, τὸ φῶς, τὴν εὐρυθμία, τὴν ἔλξιν, τὴν καλλογὴν καὶ τὴν εὐεργετικωτάτην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῶν ὑδάτων καὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, ἧς ἄνευ θ' ἀνετρέπετο ἡ τάξις τῶν ὄντων, εὐρέθησαν λαοί, οἱ ὁποῖοι τοσοῦτον ἐξεθαμβώθησαν, ὥστε τὸν ἥλιον μονονουχὶ εἰς θεότητα ἀνεβίβασαν. Καὶ ἐθεοποίησαν λοιπὸν τὸν φωστῆρα τῆς ἡμέρας οἱ ἀρχαῖοι Χαλδαῖοι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Βάαλ, καὶ οἱ Χανααναῖοι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Βεελφεγῶρ, καὶ οἱ Φοίνικες ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀδώνιδος, καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Κρόνου, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐν Ἡλιουπόλει ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ρᾶ, καὶ οἱ Πέρσαι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μίθρα, καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Φοῖβου καὶ Ἀπόλλωνος. Καὶ ἀνύψωσαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ οἱ Ρόδιοι τὸν μέγαν ἐκεῖνον κολοσσόν, ἐν ἑκ τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου. Καὶ προσκυνοῦσιν ἔτι καὶ σήμερον αὐτὸν οἱ Μιγκόλιοι, οἱ Νατζαῖοι, οἱ Ἰγκας, οἱ Σαμογέται καὶ ἄλλοι οὕτω χριστιανισθέντες λαοί.

οἱ Θεόπνευστοι ἐκεῖνοι μαθηταὶ τῶν Ἀποστόλων; Οἱ Ἀποστολικοὶ ἄνδρες Παπίας, Ἰγνάτιος, Πολύκαρπος, Εἰρηναῖος, Ἰουστίνος, Κλήμης κλπ. ρητῶς τονίζουσιν ὅτι ὄχι μόνον ἐξ Ἰσοῦ τιμοῦν τὴν Γραφὴν μὲ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν, ἀλλ' ὅτι πλείονα ὠφελήθησαν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Λοιπὸν νὰ παρακούσωμεν εἰς τὴν ἐντολὴν ἐκείνην καὶ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὰς συμβουλὰς τῶν Διαμαρτυρομένων: Πρὸς Θεοῦ! μὴ γένοιτο! Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων καὶ ὁ αἰρεσιάρχης Καλβίνος ἐπρότεινε νὰ ἀνασυγκροτηθῶν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις ἐκείνων νὰ ὑπακούουν κατ' ἀνάγκην ὅλοι οἱ Χριστιανικοὶ λαοὶ καὶ οὕτω ν' ἀποφύγουν τὸν λαβύρινθον τῶν παρερμηνειῶν τῆς Γραφῆς ὑπὸ τῶν μυθίων τῶν Διαμαρτυρομένων αἰρέσεων. Δυστυχῶς ὅμως ἡ πρότασις ἐκείνη ἦτις ἐγένετο ἐν στιγμῇ νηφαλιότητος ἐμεινεν ἀπλή πρότασις, ἀλλὰ πιστοποιεῖ ὅμως τὴν ἀγωνίαν εἰς ἣν περιήλθον οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Διαμαρτυρήσεως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ τὴν σιωπηρὰν μεταμέλειαν διὰ τὸ τρομερὸν ἔγκλημα ποῦ διέπραξαν δηλαδὴ ν' ἀναγνωρίζουν εἰς τὸν τυχόντα τὴν Θεοπνευστίαν ἣν ἠρνήθησαν ἀπὸ εἰς ὄντως Θεοπνεύστους Οἰκουμενικὰς Συνόδους αἰτινες διεμύρφωσαν τὴν Ἱερὰν παράδοσιν ἥτοι τὸ δογματικόν, τὸ τελετουργικόν καὶ τὸ διοικητικὸν μέρος τῆς Ὁρθοδ. χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Ἄλλ' ἡμεῖς, οἱ ἐκ τῆς πολυθέας λυτρωθέντες διὰ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ μαθόντες νὰ διακρίνωμεν μεταξύ δευτερευόντων αἰτίων καὶ τῆς μιᾶς Προανάρχου καὶ Ὑπεραρχίου ποιητικῆς τε καὶ συνεκτικῆς τῶν ὄλων Αἰτίας, θαυμάζομεν μὲν τὸ κτίσμα, τὸ οὕτως ὠραῖον καὶ μέγα καὶ ἐπωφελές, εὐλογοῦμεν δὲ τὸν Κτίστην, ὅστις μὲ ὄμμα τόσῳ θαυμαστὸν τὸ μέτωπον τῆς πλάσεως ὠμάτωσε, διὰ νὰ μὴ διατελῇ τετυφλωμένη, ἀλλὰ καταναγασμένη ταῖς ἡλιακαῖς αὐγαῖς, πορεύηται τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐν εὐγνώμονι ἀναμνήσει Ἐκείνου, Οὐτινος καὶ ἡ ὑπαρξὶς τυγχάνει λαμπρότερα τῆς τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ μεγαλεῖον ἀγλαέστερον, καὶ τὸ κάλλος ἀφθαρτότερον, καὶ ἡ εὐεργετικότης ἀσυγκρίτως ὑπερτέρα. Ἰδιαιτέρως δὲ εὐχαριστοῦμεν τὸν Φωτοδότην, διότι παρασχὼν ἡμῖν τὸν φυσικὸν ἥλιον ὡς πηγὴν πολλῶν ἀγαθῶν, ἐνεχείρισε συγχρόνως δι' αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ ἐκπρεπέστερον σύμβολον τοῦ Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις ὡς φωσφόρος ἀνατείλας ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀνέδειξεν ἡμᾶς υἱοὺς φωτὸς καὶ ἡμέρας.

« Ἀνατελεῖ ὑμῖν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά μου **ΗΛΙΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ** καὶ ἴασις ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτοῦ » ἀνήγγειλε πάλαι ποτὲ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Μαλαχίου. Καὶ ὁ Ἡλιος τῆς Δικαιοσύνης, « ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινὸς » προήλθεν εἰς τὸ μέσον. Πῶς; Ἐνταῦθα ἄς παραλληλίσωμεν εἰκόνα καὶ εἰκονιζόμενον. **Κ. Κ.**

Θεολογικαὶ μελέται.

Θάνου Λυμπεροπούλου Θεολόγου-Λυκείαρχου

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΚΑΙ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΥΤΟΥ

Ὁ ἅγ. Πολύκαρπος, κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν Εἰρηναίου, Τερτυλλιανοῦ καὶ Ἱερωνύμου, ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, παρ' οὗ ἐδιδάχθη τὴν Χρ. Θεολογίαν. Περὶ τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐκπαίδευσέως αὐτοῦ, οὐδὲν θετικὸν γνωρίζομεν. Λέγεται ὅτι γυνὴ τις, Καλλιστιὴν ὀνομαζομένη, τὸν ἐξηγόρασε καὶ τὸν ἐδίδαξε τὰ πρῶτα τοῦ Χριστιανισμοῦ νάματα, σαφέστερον ὅμως ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Ἀπ. Ἰωάννου. Ὅτε ὁ Ἀπ. Παῦλος ἔγραφε τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴν του ὁ Πολύκαρπος δὲν εἶχεν εἰσέτι πι-